

Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/formacje-ochrony-granic/biografie/1918-1939/kadra/k-k/piotr-kunda/72997.Piotr-Kunda.html>
08.09.2026, 11:47

Piotr Kunda – ur. 3 września 1897 r. w miejscowości Słomice (powiat prużański), syn Leona. Uczestnik wojny polsko-bolszewickiej w latach 1919 – 1920. Na dzień 1 czerwca 1921 r. pełnił, w randze porucznika, służbę w 14 pułku piechoty. W okresie 1922-1923 por. Piotr Kunda został przeniesiony do 45 pułku piechoty w Równem. Rozporządzeniem opublikowanym w dniu 23 grudnia 1926 r. Minister Spraw Wojskowych przeniósł, w korpusie oficerów piechoty, por. Piotra Kundę z 45 pułku piechoty do 21 pułku piechoty w Warszawie, na stanowisko oficera materiałowego. Pozostając oficerem 21 pułku piechoty został w dniu 19 marca 1928 r. awansowany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego na stopień kapitana.

Zarządzeniem Ministra Spraw Wojskowych ogłoszonym w dniu 11 kwietnia 1933 r. przeniesiono kpt. Kundę z 21 pułku piechoty do Korpusu Ochrony Pogranicza - do Batalionu KOP „Wołożyn” i przydzielono, rozkazem nr 19 Dowództwa KOP z dnia 27 kwietnia 1933 r., na stanowisko dowódcy 2 kompanii (zatwierdzony na tym stanowisku został rozkazem dziennym Batalionu KOP „Wołożyn” nr 127 z dnia 6 czerwca 1933 r.).

Z dniem 3 sierpnia 1933 r. rozpoczął szkolenie w rembertowskim Centrum Wyszkożenia Piechoty na trzymiesięcznym XXII kursie unifikacyjno-doskonalącym dla kapitanów. W trakcie pobytu na kursie, w dniu 21 września 1933 r., wyznaczony został na stanowisko dowódcy kompanii szkolno-strzeleckiej batalionu KOP „Wołożyn” (w rozkazach Batalionu KOP „Wołożyn” kompania ta nazywana była również kompanią szkolną), którą to funkcję objął w dniu 25 listopada 1933 r. (już po ukończeniu kursu). W okresie od dnia 25 kwietnia 1934 r. do dnia 16 czerwca 1934 r. przebywał na II sześciotygodniowym kursie taktyczno-strzeleckim w Rembertowie. Kpt. Kunda został w marcu 1934 r. członkiem komisji powołanej do przeprowadzenia dochodzenia administracyjnego w sprawie uszkodzonego uzbrojenia. Ponadto, w dniu 21 marca 1934 r. został wyznaczony na prezesa Rady Nadzorczej Spółdzielni Batalionu KOP „Wołożyn”. Rozkazem dowódcy Pułku KOP „Wołożyn” został z dniem 24 listopada 1934 r. przesunięty do dowództwa tegoż pułku, na stanowisko referenta do spraw wyszkolenia. Stanowisko referenta do spraw wyszkolenia pułku objął ostatecznie w dniu 3 grudnia 1934 r. W dniu 25 listopada 1935 r. został wyróżniony Odznaką Pamiątkową Korpusu Ochrony Pogranicza „Za Służbę Graniczną”.

Rozkazem dowódcy Korpusu Ochrony Pogranicza z dnia 9 czerwca 1936 r. został przeniesiony do Centralnej Szkoły Podoficerskiej KOP w Osowcu, w której mianowany został dowódcą kompanii szkolnej strzeleckiej. W CSP KOP stawiał się ostatecznie w dniu 25 lipca 1936 r. i objął wyznaczone stanowisko. Podczas nieobecności komendanta CSP KOP - ppłk. Józefa Kalandyka, często zastępował go w obowiązkach (po raz pierwszy już w dniu 31 lipca 1936 r.). W dniu 30 lipca 1936 r. został wyznaczony przez dowódcę CSP KOP członkiem komisji odbiorczej filmu wyszkoleniowego pt. „Patrol”. Awansowany do stopnia majora

został ze starszeństwem z dniem 19 marca 1937 r. i 64. lokatą w korpusie oficerów piechoty. Od 18 marca 1937 r. został pełniącym obowiązki komendanta CSP KOP, a od dnia 19 marca tegoż roku zajmował jednocześnie stanowisko komendanta Garnizonu Osowiec (związane to było z pobytem komendanta szkoły - ppłk. Józefa Kalandyka - na kursie dowódców pułków w Rembertowie i jednoczesnym przebywaniem w szpitalu mjr. Stefana Musiałka-Łowickiego, będącego zastępcą komendanta). Rozkazem Dowódcy KOP z dnia 19 kwietnia 1937 r. został mianowany zastępcą komendanta CSP KOP. Z dniem 27 lipca 1937 r. został przez komendanta CSP KOP przesunięty na to stanowisko (do tej pory mjr Kunda zajmował w zastępstwie stanowisko komendanta szkoły). W październiku 1937 r. zostało ogłoszone jego przeniesienie z KOP na stanowisko dowódcy I batalionu w 14 pułku piechoty z Włocławka. Z dniem 20 listopada 1937 r., po powrocie z urlopu wypoczynkowego, mjr Kunda odszedł z CSP KOP do swego nowego miejsca przydziału.

W dniu 22 listopada 1937 r. objął stanowisko dowódcy I batalionu 14 pułku piechoty i zajmował je do dnia swej bohaterskiej śmierci pod Łomiankami w 1939 r. W okresie swej służby we włocławskim pułku ukończył kurs dowódców batalionów w Centrum Wyszkożenia Piechoty w Rembertowie. Na dzień 23 marca 1939 r. zajmował 64. lokatę wśród majorów piechoty ze swego starszeństwa. W dniu 10 lipca 1939 r. jego batalion (wzmocniony działaniem artylerii piechoty i plutonem pionierów) wymaszerował na dywizyjny poligon do miejscowości Józefat. Zwiększające się zagrożenie ze strony Niemiec spowodowało, że 10 sierpnia batalion wyruszył w okolice Jabłonowa (rejon Zbiczna), gdzie przystąpił do budowy umocnień polowych i zasieków, które zostały nazwane „odcinkiem Jabłonowo”. 20 sierpnia batalion przesunięto w rejon Świecia nad Osą i rozpoczęto wykonywanie prac fortyfikacyjnych. Tutaj dowództwo nad umocnieniem odcinka objął ppłk dypl. Włodzimierz Brayczewski, nowo mianowany dowódca 14 pułku piechoty. W dniu 25 sierpnia transportem kolejowym wysłano uzupełnienie dla I batalionu (w tym 1 pluton ppanc). Oddział mjr. Kundy wszedł w skład Oddziału Wydzielonego „Jabłonowo” ppłk. Jana Szewczyka (d-cy 208 pprez.), a stanowisko dowodzenia batalionu rozwinęło się w folwarku Świecie. Na dzień poprzedzający rozpoczęcie działań wojennych, stanowisko dowodzenia majora Kundy znajdowało się na wzgórzu 104.

Wczesnym rankiem 1 września 1939 r. (o godzinie 5:20) jego batalion, jako pierwszy z pododdziałów 14 pułku piechoty, wszedł w styczność ogniową z nieprzyjacielem. Na czele I batalionu 14 pułku piechoty mjr Kunda walczył w wojnie obronnej we wrześniu. Dowodził batalionem podczas walk nad rzeką Osą i jeziorem Mełno, podczas odwrotu za Wisłę i w bitwie nad Bzurą. 11 września 1939 r. dowodzony przez niego pododdział brał udział w zdobyciu dworu Walewice, następnie walczył pod Głownem. 18 września z pozostałościami 14 pułku piechoty uczestniczył, pod dowództwem mjr. Jana Łobzy, w nieudanym natarciu na przeprawę Biała Góra, po którym żołnierze pułku rozproszyli się. W końcowym okresie bitwy nad Bzurą objął w Puszczy Kampinoskiej dowództwo nad zebranymi oddziałami (grupa piechoty z 14 pp, kilkudziesięciu kawalerzystów z 8 psk oraz I dywizjon 16 pal). 20 września podporządkował swój oddział napotkanemu gen. bryg. Mikołajowi Bołtuciowi, z którym dotarł do Modlina. Następnie, gen. Bołtuć ruszył do Palmir bronić składnicy

uzbrojenia i zabrał ze sobą oddział mjr. Kundy, który uważał za najbardziej wartościowy spośród maszerującego z nim wojska. Po dotarciu do Palmir generał wyprowadził z nich około 2 tysięcy żołnierzy i skierował się z tym wojskiem na Warszawę, lecz już pod Łomiankami zgrupowanie to zostało zaskoczone przez Niemców. 22 września 1939 r. pod miejscowością Łomianki mjr Piotr Kunda wziął udział w swej ostatniej walce. Natarciem dowodził osobiście gen. Bołtuć, lecz mimo bohaterkiej postawy Polaków ich oddziały zostały rozbite (w bitwie tej Niemcy posiadali przynajmniej przewagę ognia artylerii i karabinów maszynowych). Podczas tego krwawego starcia poległ, prowadząc swych żołnierzy do ataku, mjr Kunda – dowódca ostatniego walczącego oddziału 14 pp. Wraz z nim zginęli: generał Bołtuć, pułkownik Tadeusz Parafiński, major Józef Juniewicz, mjr Leszek Lubicz-Nycz oraz wielu innych oficerów i żołnierzy. Bitwa ta była jednocześnie kresem istnienia 14 pułku piechoty.

Za swą postawę podczas walk został pośmiertnie awansowany do stopnia podpułkownika i odznaczony Krzyżem Srebrnym Orderu Wojskowego Virtuti Militari przez władze Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie (Dz. Pers. NW PSZ nr 3 z 25 VII 1947 r.). Spoczął w kwaterze wojennej cmentarza w Kiełpinie.

Żoną majora Piotra Kundy była Natalia Jadwiga z Kowalskich, z którą rozwiódł się w 1936 r. Mieli córkę Danutę.

Ordery i odznaczenia:

Krzyż Srebrny Orderu Wojennego Virtuti Militari za wojnę obronną 1939 - pośmiertnie, nr krzyża 11900

Srebrny Krzyż Zasługi

Odznaka Pamiątkowa Korpusu Ochrony Pogranicza „Za Służbę Graniczną”

Bibliografia:

1. Krański Igor, Pekrół Jacek - 14 Pułk Piechoty
2. Zdzisław Ciesielski - Dzieje 14 Pułku Piechoty w latach 1918-1939
3. Sławiński Tadeusz - W żołnierskiej służbie
4. Zbiory Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie. 14 pułk piechoty sygn. archiwalna B.I.31/C
- portal Bohaterowie1939.pl karta poległego - mjr Piotr Kunda.
5. Rybka Ryszard, Stepan Kamil - Awanse oficerskie w wojsku polskim 1935 - 1939
6. Spis oficerów służących czynnie w dniu 01.06.1921: dodatek do Dziennika Personalnego Ministerstwa Spraw Wojskowych Nr 37 z dnia 24 września 1921 r.
7. Rocznik oficerski 1923
8. Rocznik oficerski 1924
9. Rocznik oficerski 1928

10. Rocznik oficerski 1932
11. Rybka Ryszard, Stepan Kamil - Rocznik oficerski 1939: stan na dzień 23 marca 1939
12. Lista starszeństwa oficerów zawodowych piechoty 1930 opublikowana w „Przeglądzie Piechoty”, Zeszyt 9, wrzesień 1930
13. Lista starszeństwa oficerów zawodowych piechoty: dodatek bezpłatny dla prenumeratorów „Przeglądu Piechoty”, 1 lipca 1933
14. Lista starszeństwa oficerów zawodowych piechoty: dodatek bezpłatny dla prenumeratorów „Przeglądu Piechoty”, 5 czerwiec 1935
15. Lista starszeństwa oficerów zawodowych 1922: załącznik do Dziennika Personalnego Ministerstwa Spraw Wojskowych Nr 13 z 1922 r.
16. Dzienniki Personalne Ministerstwa Spraw Wojskowych z lat 1920 - 1937
17. Wesołowski Andrzej - Łomianki 1939. Wielki leksykon uzbrojenia. Wydanie specjalne. T. 3
18. Zbiory Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie. GO "Wschód" - sztab GO, DOK VIII sygn. archiwalna B.I.30/A
19. Zbiory Archiwum Straży Granicznej w Szczecinie

Opracował: **Rafał Michałak**